

МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я ЯК ПРОФІЛАКТИКА ЖОРСТОКОСТІ У ВИМІРІ ЦІННІСНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

*ЧЕРКАШИНА ТЕТЯНА ВІКТОРІВНА, доктор педагогічних наук,
професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту КНЗ
“Черкаський обласний інститут післядипломної освіти
педагогічних працівників Черкаської обласної ради”*

ВМОТИВОВАНЕ ЦІЛЕПОКЛАДАННЯ

*Збери в середині себе свої думки, і в собі самому
шукай справжніх благ
Григорій Сковорода*

ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

❖ КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ

❖ МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я

Мета: зміцнення ментального здоров'я засобами самопізнання

Завдання: зміцнення вольового, емоційного, ментального імунітету

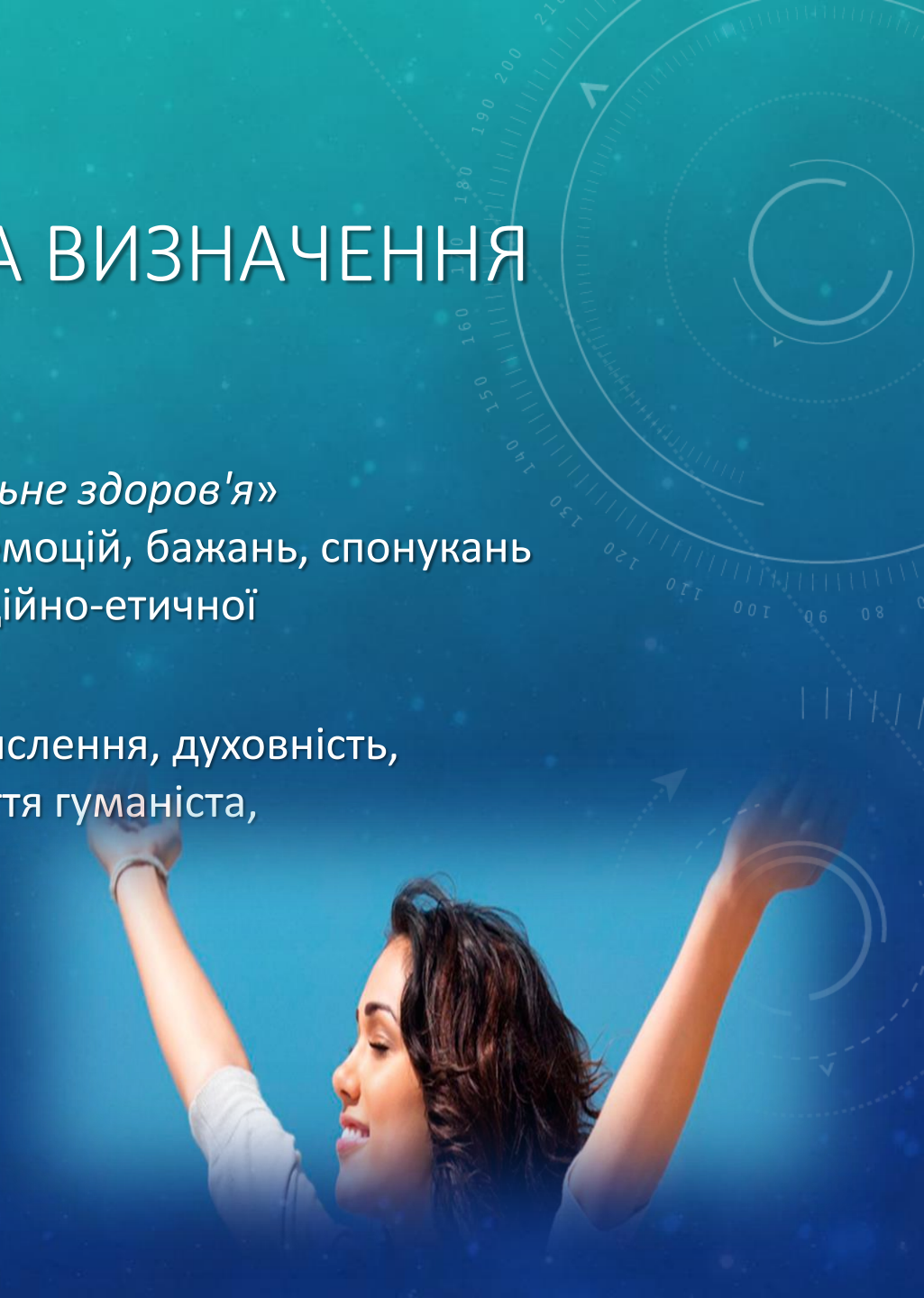
ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

- *Здоров'я* згідно з визначенням Всесвітньої організації охорони здоров'я, це стан благополуччя, при якому людина може реалізувати свій власний потенціал, справлятися зі звичайними життєвими стресами, продуктивно і плідно працювати, а також вносити вклад в життя своєї спільноти [тлумачний словник]
- *Ментальний* (розумовий, духовний) – що відноситься до менталітету, стосується образу мислення, духовності [Основи духовної культури : енциклопедичний словник педагога]
- *Ментальне здоров'я* об'єднує здоровий дух та психіку людини із соціальним складником. Воно є важливим для втілення бажань, реалізації цілей, доброго фізичного самопочуття.
- Психічне здоров'я кожного індивіда важливе для всього суспільства [тлумачний словниксловник]

ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

- У вимірі наукових педагогічних підходів поняття «ментальне здоров'я» розглядається як інтегративний продукт культури думок, емоцій, бажань, спонукань та ефективних дій, внаслідок свідомого формування емоційно-етичної компетентності
 - Головними ознаками ментального здоров'я є критичне мислення, духовність, вольовий, емоційний, ментальний імунітет, світосприйняття гуманіста, умонастрій миротворця, добре фізичне самопочуття
-

ІНТЕГРАТИВНІ ПОКАЗНИКИ СФОРМОВАНOSTІ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я

СКЛАДНИК МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я	ІНТЕГРАТИВНИЙ ПОКАЗНИК	ДОСЯГНЕННЯ
КУЛЬТУРА БАЖАНЬ	Почуття міри	Ментальна працездатність, самокерування бажаннями з досягнення мети, формування сили волі, особиста ефективність, зміцнення вольового імунітету
КУЛЬТУРА ЕМОЦІЙ	Самовладання	Ментальна працелюбність, самокерування емоціями, формування стриманості, свідоме застосування закону дзеркального відображення у комунікативних взаємодіях повсякдення, зміцнення емоційного імунітету
КУЛЬТУРА ДУМОК	Позитивне, логічне, конструктивне, проектне мислення	Ментальна самостійність в прийнятті і досягненні свідомих цілей, самоаналіз і об'єктивна самооцінка досягнень та недоліків, зміцнення ментального імунітету
КУЛЬТУРА ПАМ'ЯТІ	Вибір головного	Структурування пам'яті у відповідності до головних і другорядних, професійних і побутових, особистих і суспільних завдань, зміцнення імунітету пам'яті стосовно шкідливої інформації, інформаційного маніпулювання

ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

Критичне мислення — (дав.-гр. κριτική τέχνη — «мистецтво аналізувати, судження») — це наукове мислення, суть якого полягає в ухваленні ретельно обміркованих та незалежних рішень.

Головним чином критичному мисленню притаманні такі властивості, як усвідомленість та самовдосконалення.

Ознаки сформованості критичного мислення:
усвідомленість; самостійність; рефлексивність (самоаналіз); цілеспрямованість; обґрунтованість; контрольованість; самоорганізованість

САМОАНАЛІЗ СФОРМОВАНОСТІ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ

ЯКИМИ КАТЕГОРІЯМИ ЧАСТІШЕ ДУМАЄМО

ВІД «ДОБРА» ЧИ ВІД «ЗЛА»?

В ІМ'Я ІСТИНИ ЧИ БРЕХНІ?

НА БЛАГО БЛИЖНЬОМУ ЧИ НА БЛАГО СОБІ?

В ІМ'Я ЛЮБОВІ ЧИ НЕНАВИСТІ?

В ІМ'Я МИРУ ЧИ ВІЙНИ?

-
- Практично здоровим (фізично, душевно, ментально) вважається розумно мислячий суб'єкт, з розвиненою самокритикою, правдивістю, скромністю, відповідальністю за доручену справу
-

ПОСЛІДОВНІСТЬ НАБУТТЯ ДОДАТКОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ З ЗМІЦНЕННЯ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я

ЕТАП	ПОКАЗНИКИ МЕНТАЛЬНОЇ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ	ПОКАЗНИКИ МЕНТАЛЬНОЇ ПРАЦЕЛЮБНОСТІ
1.	НЕ СМІТИ (мотлохом, словами, думками)	ПРИБИРАЙ (мотлох, слова, думки)
2.	НЕ ПОРУШУЙ (закони, норми, правила)	ДОТРИМУЙСЯ (законів, норм, правил)
3.	НЕ ВІЗЬМИ (не твоє, нічиє, суспільне)	ВІДДАЙ (сили, час, знання)
4.	НЕ СУДИ (учителів, лікарів, батьків)	ВИПРАВДАЙ (образника, критика, опонента)
5.	НЕ МАРНУЙ (свого, природного, суспільного)	ЗБЕРІГАЙ (природне, суспільне, своє)
6.	НЕ ЗАБУВАЙ (боргів, обіцянок, обов'язків)	ПАМ'ЯТАЙ (борги, обіцянки, обов'язки)
7.	НЕ НАШКОДЬ (собі, другу, критику)	ДОПОМАГАЙ (критику, другу, собі) [5]

Не робити боргів

Не давати пустих обіцянок

Відповідально виконувати свої обов'язки, не порушуючи прав інших

ТАБЛИЦЯ «УМІННЯ ДУМАТИ ЛОГІЧНО, ПОЗИТИВНО, КОНСТРУКТИВНО» (МЕНТАЛЬНА САМОСТІЙНІСТЬ)

ЕТАП	ЩАБЛИНИ						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
7.	УНІКАЛЬНО	ЕТАЛОННО	ДОЦІЛЬНО	СУМІРНО	НЕОБХІДНО	ІСТИННО	БЛАГОРОДНО
6.	УНІВЕРСАЛЬНО	УЗАКОНЕНО	ТВОРЧО	РАЦІОНАЛЬНО	АКТУАЛЬНО	НЕОСПОРИМО	ГУМАННО
5.	УНІФІКОВАНО	АКАДЕМІЧНО	ІНОВАЦІЙНО	ВИВАЖЕНО	ИСПЫТАНО	БЕЗУМОВНО	НЕУПЕРЕДЖЕНО
4.	СИСТЕМАТИЗОВАНО	НАУКОВО	ПРОФЕСІЙНО	УЗГОДЖЕНО	ЛОГІЧНО	НАДІЙНО	СТАРАННО
3.	УПОРЯДКОВАНО	СТАНДАРТНО	СПЕЦІФІЧНО	РОЗВАЖЛИВО	ДОКАЗОВО	ВІДПОВІДАЛЬНО	РІШУЧЕ
2.	ЗРУЧНО	ТРАДИЦІЙНО	ЗАХОПЛЮЮЧЕ	ПОМІРКОВАНО	ЗАГАЛЬНОПРИЙНЯТО	СТРИМАНО	ПИЛЬНО
1.	ПРОСТО	ГРАМОТНО	ЦІКАВО	КОРИСНО	ЗРОЗУМІЛО	ЦІЛЕСПРЯМОВАНО	ГРУНТОВНО

НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я

1. ЗОСЕРЕДЖЕНІСТЬ НА ГОЛОВНОМУ

(трансформація неувважності розуму, вміння обирати головне з сукупності другорядних факторів; внутрішня свобода)

2. ЦІЛЕСПРЯМОВАНА ПРАЦЯ НАД СОБОЮ

(свідоме формування почуття міри, самовладання, критичного мислення; життєрадісність)

3. САМОКЕРУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИМ РЕСУРСОМ СИЛ

(Зміцнення вольового, емоційного, ментального імунітету; творчість)

НАПРЯМ 1. ЗОСЕРЕДЖЕНІСТЬ НА ГОЛОВНОМУ

*ВСЕ НАШЕ ДОСТОЇНСТВО - В ЗДАТНОСТІ
МИСЛИТИ.*

ТІЛЬКИ ДУМКА ПІДНОСИТЬ НАС...

*ПОСПАРАЄМОСЯ МИСЛИТИ ГІДНО - В ЦЬОМУ
ОСНОВА МОРАЛЬНОСТІ*

Блез Паскаль

МЕНТАЛЬНА ПРАЦЕЗДАТНІСТЬ

ЗДАТНІСТЬ ДО МІРКУВАНЬ І РОЗДУМІВ В ПАРАМЕТРАХ ЗАКОНІВ ФОРМАЛЬНОЇ ЛОГІКИ ПРО ВЛАСНУ РОЛЬ І МІСЦЕ В ОБ'ЄКТИВНО ІСНУЮЧІЙ РЕАЛЬНОСТІ, З МЕТОЮ ОСМИСЛЕННЯ КАТЕГОРІЙ "ЗЛА У ДОБРІ" І "ДОБРА У ЗЛІ" (ВСТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОЇ МЕЖІ МІЖ "ДОБРОМ" І "ЗЛОМ")

ПОКЛИК ЗМУШУЄ ВІДПОВІСТИ
НЕ НАШКОДЬ

ЕТАПИ СФОРМОВАНOSTІ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я ЗА ВИБОРОМ ГОЛОВНОГО

№	ХАРАКТЕРИСТИКА ЕТАПІВ	ОЗНАКИ СФОРМОВАНOSTІ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ
1.	Почуття повної та одноосібної відповідальності за прийняті і не виконані персональні рішення	САМООРГАНІЗОВАНІСТЬ Самодисципліна
2.	Усвідомлення своєї провини та визнання її	РЕФЛЕКСИВНІСТЬ Системний самоаналіз
3.	Уміння побачити свою помилку раніше від усіх	ОБҐРУНТОВАНІСТЬ Об'єктивна самооцінка
4.	Уміння не ображатися на критику	КОНТРОЛЬОВАНІСТЬ Конструктивна самокритика
5.	Уміння вилучити з критики раціональне зерно та подякувати опонентові	САМОСТІЙНІСТЬ, ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ Визнання інших рівними собі
6.	Уміння вирішувати проблеми, а не створювати їх	УСВІДОМЛЕНІСТЬ Суворая справедливість
7.	Уміння жити й творити благо для інших, не очікувати подяки	ДУХОВНІСТЬ Самопожертва

*МЕНТАЛЬНО
ЗДОРОВА ЛЮДИНА
РОБИТЬ ТЕ, ЩО
ХОЧЕ, АЛЕ ЗАВЖДИ
ХОЧЕ ТЕ, ЩО
РОБИТЬ*

НАПРЯМОК 2. ЦІЛЕСПРЯМОВАНА ПРАЦЯ НАД СОБОЮ

ВЕЛИЧ ЛЮДИНИ ТИМ І ЗНАЧНА,
ЩО ВОНА (ЛЮДИНА) УСВІДОМЛЮЄ СВОЮ НІКЧЕМНІСТЬ

Блез Паскаль

МЕНТАЛЬНА ПРАЦЕЛЮБНІСТЬ

ЗДАТНІСТЬ ДО ОСМИСЛЕНОГО ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ І ЗДІЙСНЕННЯ ОБДУМАНИХ ДІЙ
У ФОРМАТІ ІСНУЮЧИХ ЗАКОНІВ (ЦИВІЛЬНИХ, МОРАЛЬНИХ, ДУХОВНИХ), А ТАКОЖ
ОСОБИСТОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПРОЯВЛЕНІ НАСЛІДКИ

«НІХТО ТОБІ НЕ ВОРОГ, НІХТО ТОБІ НЕ ДРУГ,
АЛЕ КОЖНА ЛЮДИНА ТОБІ ВЧИТЕЛЬ»

КОМПЕТЕНЦІЇ З ФОРМУВАННЯ МЕНТАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ЗА ЦІЛЕСПРЯМОВАНОЮ ПРАЦЕЮ НАД СОБОЮ

№	ФІЗИЧНА СФЕРА
3.	УМІННЯ БУТИ РАДІСНИМ
2.	УМІННЯ БУТИ АКТИВНИМ
1.	УМІННЯ БУТИ ЗДОРОВИМ

№	ДУШЕВНА СФЕРА
3.	УМІННЯ БУТИ МИЛОСЕРДНИМ
2.	УМІННЯ НЕ ОБРАЖАТИСЯ
1.	УМІННЯ НЕ ОБРАЖАТИ

№	ДУХОВНА СФЕРА
3.	УМІННЯ ПРОЦАТИ СЕБЕ
2.	УМІННЯ ПРОЦАТИ ДРУЗІВ
1.	УМІННЯ ПРОЦАТИ ВОРОГІВ

НАПРЯМОК 3.
САМОКЕРУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИМ РЕСУРСОМ СИЛ

НАЙКРАЩЕ В ДОБРИХ СПРАВАХ —
ЦЕ БАЖАННЯ ЇХ ПРИХОВАТИ

Блез Паскаль

МЕНТАЛЬНА САМОСТІЙНІСТЬ

ЗДАТНІСТЬ ДО ПЕРЕДБАЧЕННЯ ТА ВИРІШЕННЯ
НЕСТАНДАРТНИХ (НАПРУЖЕНИХ) СИТУАЦІЙ В ОБРАЗІ, НА
ОСНОВІ ПОЗИТИВНОГО, ЛОГІЧНОГО, КОНСТРУКТИВНОГО,
ПРОЕКТНОГО МИСЛЕННЯ, ВНАСЛІДОК СТІЙКОГО
МЕНТАЛЬНОГО ІМУНІТЕТУ

ВСЕ У ТОБІ

МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я У ВИМІРІ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО СЕБЕ ТА ІНШИХ

ЛЮДИНА ДІЇ:

- ✓ ВІЛЬНА
- ✓ ЖИТТЕРАДІСНА
- ✓ ТВОРЧА

ВІЛЬНА ЛЮДИНА РОБИТЬ ТЕ, ЩО ХОЧЕ,

АЛЕ ПРИ ЦЬОМУ ВОНА ЗАВЖДИ ХОЧЕ ТЕ, ЩО РОБИТЬ

Вільна людина – безстрашна. Вільна людина – спокійна

Вільна людина – мудра. Вільна людина – добра

Вільна людина – справедлива. Вільна людина – щедра

Вільна від своїх вад людина – життєрадісна

МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я У ВИМІРІ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО СЕБЕ ТА ІНШИХ

ЖИТТЕРАДІСНА ЛЮДИНА, ЯКА ВОНА Є:

Життєрадісна людина частіше здорова, ніж нездорова

Здорова людина частіше щаслива, ніж нещаслива

Щаслива людина частіше успішна,

ніж неуспішна в досягненні своїх цілей

УСПІШНА ЛЮДИНА НАБЛИЖЕНА ДО ТВОРЧОСТІ

МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я У ВИМІРІ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО СЕБЕ ТА ІНШИХ

ТВОРЧА ЛЮДИНА, ЯКА ВОНА?

Завжди:

- ✓ Працює творчо
- ✓ Радісно прокидається
 - ✓ Радісно засинає
 - ✓ Радісно приймається за роботу
 - ✓ Радісно спілкується з людьми
 - ✓ Радісно живе в родині

- ✓ Вона сама творець своєї радості
- ✓ Вона сама суддя своїм бідам
- ✓ Радість для такої людини - природний стан

✓ Біда у такої людини сприймається як випробування життям його розумових, душевних і духовних здібностей

Успішне подолання будь-якого випробування - радість. *А ти такий?* [2]

МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я У ВИМІРІ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО СЕБЕ, ІНШИХ, (ТВОРЧИХ ДІЙ, ПРАЦІ, ЗАКОНУ)

-
- Якщо відверто відповів на запропонований тест, захвилювався, засмутився, побачив у собі активізовані до трансформування якості, задумався, захотів невідкладно змінити в собі певні риси характеру, то
ТИ ЧЕСНА, РОЗУМНА, ПРАЦЬОВИТА, БЕЗСТРАШНА ЛЮДИНА,
СПРЯМОВАНА ДО ПОДАЛЬШОГО ЗМІЦНЕННЯ СВОГО МЕНТАЛЬНОГО
ЗДОРОВ'Я

АЛГОРИТМ ФОРМУВАННЯ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я

- ✓ Не проклинай (ворогів своїх)
- ✓ Не засуджуй (невігласів)
- ✓ Не принижуй (суперників)
- ✓ Не гнівайся (на кривдників)
- ✓ Не оспорюй (демагогів)
- ✓ Не супереч (інакомислячим)
- ✓ Не жартуй (над невмілим)

ЗОЛОТЕ ПРАВИЛО ЕТИКИ:
**«ЧИНИ З ІНШИМИ ТАК, ЯК
ХОТІВ БИ, ЩОБ ІНШІ ЧИНИЛИ
З ТОБОЮ»**

**АЛГОРИТМ
ЗМІЦНЕННЯ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я ЯК
ПРОФІЛАКТИКА ЖОРСТОКОСТІ**

*Духовна людина – вільна.
У висоту, в глибину, в широту літає безмежно
Григорій Сковорода*

УЗАГАЛЬНЕНІ РЕЗУЛЬТАТИ З ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ КУЛЬТУРНОГО ФОНУ УЧАСНИКІВ ДЕР

ПОКАЗНИК	Позначка	НС (%)	К (%)	АЛК (%)	НАР (%)	НС (%)	К (%)	АЛК (%)	НАР (%)	ЗМІНИ
НАЗВА ЗОЗ	Загальна кількість	ВХІДНИЙ РЕЗУЛЬТАТ (лютий 2022 року)				ВИХІДНИЙ РЕЗУЛЬТАТ (лютий 2023 року)				(%)
Звенигородська загальноосвітня школа I-III ступенів №2 Звенигородської міської ради Звенигородського району	54 100%	15 27%	4 7,4%	3 6%	-	9 17%	4 7,4%	2 4%	-	НС: 6; 11,1% АЛК:1;1,9%
Звенигородська спеціалізована школа I-III ступенів імені Тараса Шевченка Звенигородської міської ради Звенигородського району	68 100%	21 31%	7 10%	5 7%	-	16 24%	7 10%	2 3%	-	НС: 5; 7,3% АЛК: 3; 4%
Червонослобідський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів №1 Червонослобідської сільської ради Черкаської області	44 (10-11 класи)	26 59%	-	-	-	5 11%	-	-	-	НС: 21; 47,7%
Благодатнівська загальноосвітня школа I-III ступенів імені Г. П. Берези Золотоніської міської ради	114 100%	58 50,8%	16 14%	21 18,4%	2 1%	39 34,2%	16 9%	21 13%	2 1%	НС: 19; 16,6%
Коробівський навчально-виховний комплекс «загальноосвітня школа I - III ступенів-заклад дошкільної освіти» Золотоніської міської ради	22 100%	12 54,4%	3 13,6%	5 22,7%	-	7 31,8%	3 13,6%	5 22,7%	-	НС: 5; 22,7%
ЗАГАЛЬНИЙ ПОКАЗНИК (%)	302 (100%)	132 (43,7%)	30 (9,9%)	34 (11,3%)	2 (0,6%)	67 (22,2)	30 (9,9%)	30 (9,9%)	2 (0,7%)	НС: 65(21,5%) АЛК: 4 (1,3%)

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ САМОПІЗНАННЯ ТА САМОВДОСКОНАЛЕННЯ

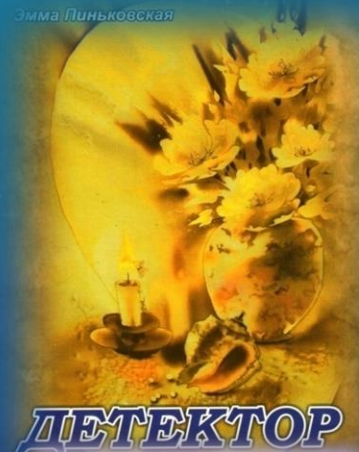
Філософські праці Емми Піньковської
“Спаси і збережи” (том 1 “Хто ти?”, том 2 “Егологія”, том 3 “Детектор
лестощів”); Духовне материнство

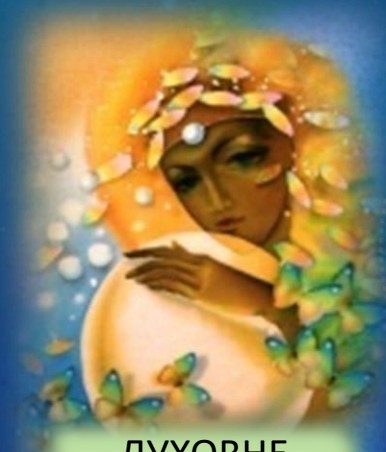
ХТО ТИ?

ЕГОЛОГІЯ

ДЕТЕКТОР
ЛЕСТОЩІВ

ДУХОВНЕ
МАТЕРИНСТВО

НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ СИСТЕМИ САМОПІЗНАННЯ І ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ

Підручник «Культура взаємин», підручник «Педагогічна система самопізнання і особистісно-професійного самовдосконалення», навчальний посібник «Самодіагностика», монографія «Теоретичні і методичні основи професійного самовдосконалення викладача як суб'єкта самопізнавальної діяльності», навчально-методичні посібники «Культура взаємин в сучасній педагогічній практиці», «Круглий стіл як форма педагогічної співпраці», «Дослідження стану культурного фону суб'єктів педагогічної діяльності в умовах сучасного освітнього середовища», «Методики особистісно-професійного самовдосконалення суб'єктів педагогічної діяльності засобами самопізнання», навчально-методичні посібники: «Самопізнання та самовдосконалення в схемах, формулах, таблицях», «Ціннісно-смыслова сфера суб'єкта педагогічної діяльності у вимірі особистісно-професійного самовдосконалення», «Теоретичні і методичні засади педагогічної системи самопізнання і особистісно-професійного самовдосконалення»

ЛІТЕРАТУРА

1. Бех І. Д. Особистість у просторі духовного розвитку : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2012. 256 с.
2. Євтух М. Б., Черкашина Т. В. Культура взаємин : Підручник. 3-тє вид., переробл. і допов. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю.А., 2012. 340 с.
3. Євтух М.Б., Пінковська Е.А., Черкашина Т.В. Методики особистісно-професійного самовдосконалення суб'єкта педагогічної діяльності на засадах самопізнання : навчально-методичний посібник : для педагогічних працівників. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю.А., 2016 . 406 с
4. Євтух М. Б., Черкашина Т. В. Педагогічна система самопізнання та особистісно-професійного самовдосконалення : підручник : для педагогічних працівників. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю. А., 2017. 340 с.
5. Самопізнання та самовдосконалення в схемах, формулах, таблицях : навчально-методичний посібник / За загальною редакцією Пінковської Е.А., Черкашиної Т.В. Черкаси. Видавець Чабаненко Ю.А., 2018. 152 с
6. Черкашина Т. В. Теоретичні і методичні засади педагогічної системи самопізнання і особистісно-професійного самовдосконалення: навчально-методичний посібник : для педагогічних працівників. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю.А., 2019. 134 с.
7. Черкашина Т. В.: Ціннісно-сміслова сфера суб'єкта педагогічної діяльності у вимірі особистісно-професійного самовдосконалення: навчально-методичний посібник для післядипломної освіти педагогічних працівників. – Черкаси : Видавець Чабаненко Ю. А., 2022. 254 с.

ДЯКУЄМО ЗА СПІВПРАЦЮ

Наш сайт

<http://sops.com.ua>

Навчально-практичний центр самопізнання і
особистісно-професійного самовдосконалення

РОЗДІЛ: НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

<http://oipopp.ed-sp.net/>

